

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ:
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΙΑ

Καλντερίμια και χαγιάτια, αρχοντόσπιτα παλάτια:

Σεργιάνι στον χρόνο μέσα από τον παραδοσιακό οικισμό της κοινότητας Κοιλανίου

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΒΑΘΜΙΑ ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Το πρόγραμμα αυτό προσφέρεται για τους/τις μαθητές/μαθήτριες της Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης.

Το πρόγραμμα είναι μονοήμερο (9:00πμ -13:30μμ), αλλά μπορεί να επεκταθεί μέχρι τις 16:30μμ.

Σημείωση 1: Το πρόγραμμα που παρουσιάζεται πιο κάτω εκτείνεται μέχρι τις 13:30μμ. Σε περίπτωση που η ομάδα επιθυμεί την επέκτασή του μέχρι τις 16:30μμ, τότε αυτό μπορεί να επεκταθεί με επιπλέον ανατροφοδοτικές δραστηριότητες, μετά από συνεννόηση των συνοδών εκπαιδευτικών με το προσωπικό του ΚΠΕ.

Σημείωση 2: Σε συνεργασία με το προσωπικό του ΚΠΕ και τους/τις συνοδούς εκπαιδευτικούς, το γενικό πλαίσιο εφαρμογής του προγράμματος, όπως παρουσιάζεται παρακάτω, μπορεί να αναπροσαρμοστεί και να διαφοροποιηθεί ως προς τις δραστηριότητες και τον τρόπο ανάπτυξής του, με βάση τις ανάγκες της κάθε ομάδας. Η ανάπτυξη του πιο κάτω προγράμματος, όπως επίσης και οι δραστηριότητές του είναι ενδεικτικές.

ΣΤΟΧΟΙ

Οι μαθητές/μαθήτριες αναμένεται να:

- Οριοθετήσουν τον παραδοσιακό οικισμό του Κοιλανίου σε χάρτη της Κύπρου και να εντοπίσουν κοινότητες με τις οποίες γειτνιάζει.
- Εντοπίσουν τα στοιχεία που συναποτελούν τον δομικό ιστό μιας πόλης/κοινότητας και το ποιες ανθρώπινες ανάγκες εξυπηρετούν.
- Γνωρίσουν αντικείμενα και εργαλεία που αφορούν στον διάκοσμο και στη λειτουργία μιας παραδοσιακής κατοικίας.
- Συγκρίνουν αστικές και ορεινές/ημιορεινές κατοικίες.
- Αντιληφθούν την αρμονία και την αισθητική του χώρου στις παραδοσιακές κατοικίες ως στοιχείου σύμφυτου με τα φυσικά χαρακτηριστικά της περιοχής.
- Μελετήσουν τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα μιας παραδοσιακής ημιορεινής κατοικίας και να εντοπίσουν τον φιλοπεριβαλλοντικό χαρακτήρα της (ως προς τα υλικά, τη διαρρύθμιση και χρήση των χώρων, τον προσανατολισμό κ.λπ.).
- Κατανοήσουν τη δυνατότητα ικανοποίησης των ενεργειακών αναγκών μιας κατοικίας με τη χρήση του βιοκλιματικού σχεδιασμού.
- Προβληματιστούν ως προς τη φθορά και την εγκατάλειψη που παρουσιάζουν οι παραδοσιακές κατοικίες στις ορεινές/ημιορεινές κοινότητες και να διερευνήσουν τα αίτιά τους.

- Διερευνήσουν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι κοινότητες των ορεινών/ημιορεινών περιοχών και να τα συσχετίσουν με τον δομικό ιστό τους.
- Αποκτήσουν δεξιότητες συλλογής δεδομένων, ανάλυσης, συζήτησης μέσα από συνέντευξη.
- Συνειδητοποιήσουν ότι η ανάδειξη/αξιοποίηση των παραδοσιακών οικισμών συντείνει στην κοινωνική, πολιτισμική και οικονομική ανάπτυξη της κυπριακής υπαίθρου.
- Προτείνουν τρόπους ανάδειξης/αξιοποίησης των παραδοσιακών κατοικιών.

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

9:00 – 9:30	Άφιξη και καλωσόρισμα στο ΚΠΕ Κοιλανίου Συζήτηση για το πρόγραμμα και τους κανόνες που διέπουν την εφαρμογή του.
9:30 – 10:00	Γνωριμία με την κοινότητα Κοιλανίου - Δομικός ιστός ενός παραδοσιακού ημιορεινού οικισμού Οι μαθητές/μαθήτριες οριοθετούν την κοινότητα Κοιλανίου σε χάρτη της Κύπρου και εντοπίζουν τις κοινότητες με τις οποίες γειτνιάζει. Παρατηρούν αεροφωτογραφίες της κοινότητας και αναφέρουν τα χαρακτηριστικά της γνωρίσματα. Μελετούν χάρτες και εντοπίζουν τα στοιχεία που συναποτελούν τον δομικό ιστό μιας πόλης/κοινότητας. Συζητούν ως προς το ποιες ανθρώπινες ανάγκες εξυπηρετούν και προβληματίζονται σε ποιον βαθμό μία ορεινή/ημιορεινή κοινότητα ικανοποιεί αυτές τις ανάγκες.
10:00 – 10:15	Διάλειμμα
10:15 – 12:30	Ετοιμασία για μελέτη πεδίου στην Κοινότητα Κοιλανίου Οι μαθητές/μαθήτριες ενημερώνονται σχετικά με τα πεδία μελέτης που πρόκειται να επισκεφτούν. Σεργιάνι στον χρόνο...Ο παραδοσιακός οικισμός του Κοιλανίου Μελέτη πεδίου Οι μαθητές/μαθήτριες: • Περιήγηση στην κοινότητα Εξερευνούν την κοινότητα. Ακολουθούν τη διαδρομή χάρτη και με τη βοήθεια «εννοιών-κλειδιών» επισκέπτονται χαρακτηριστικά σημεία του δομικού ιστού της κοινότητας Κοιλανίου. Με τη χρήση ηλεκτρονικών συσκευών σαρώνουν κωδικούς που εντοπίζουν στη διαδρομή τους για να λύσουν γρίφους οι οποίοι διασυνδέουν τα δομικά στοιχεία που επισκέπτονται με την παράδοση, τα ήθη - έθιμα και τον πολιτισμό. Κατά τη διάρκεια της περιήγησής τους αντλούν πληροφορίες για τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής. Εντοπίζουν κατοικίες που έχουν φθαρεί στον χρόνο και που έχουν εγκαταλειφθεί καθώς και ανθρώπινες παρεμβάσεις οι οποίες αλλοιώνουν τον παραδοσιακό δομικό ιστό της περιοχής. Εκφράζουν τα συναισθήματα που τους προκαλεί η θέαση της φθοράς και της εγκατάλειψης των παραδοσιακών

κατοικιών και διατυπώνουν τις σκέψεις τους για τους πιθανούς λόγους αυτής της εικόνας.

- **Παραδοσιακή κατοικία**

Επισκέπτονται παραδοσιακή κατοικία. Αναγνωρίζουν τη χρήση πρωτογενών υλικών ως τα κύρια δομικά υλικά του παρελθόντος. Συγκρίνουν την παραδοσιακή κατοικία στις ορεινές/ημιορεινές περιοχές με τη δική τους κατοικία στην πόλη ως προς τον σχεδιασμό και τον τρόπο κατασκευής τους. Γνωρίζουν τις αρχές του βιοκλιματικού σχεδιασμού, επικεντρώνονται στα φιλοπεριβαλλοντικά χαρακτηριστικά της παραδοσιακής κατοικίας και συνειδητοποιούν την ανάγκη υιοθέτησής τους στις σύγχρονες κατοικίες. Διακρίνουν την αισθητική ομορφιά, τη λιτότητα και τη λειτουργικότητα της παραδοσιακής κατοικίας. Αναγνωρίζουν αντικείμενα και εργαλεία που βρίσκονται στον εξωτερικό και εσωτερικό της χώρο.

- **Πλατεία κοινότητας**

Συζητούν με τους/τις κατοίκους της κοινότητας, προκειμένου να διερευνήσουν τον τρόπο ζωής και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει ο τοπικός πληθυσμός.

12:30 – 12:40 Διάλειμμα

12:40 – 13:30 Μέτρα και δράσεις για την αναβίωση της κοινότητας Κοιλανίου

Οι μαθητές/μαθήτριες, συγκρίνουν τα στοιχεία του δομικού ιστού της κοινότητας που εντόπισαν κατά τη διάρκεια της περιήγησής τους με τα στοιχεία του δομικού ιστού των αστικών περιοχών. Εντοπίζουν αδυναμίες στον δομικό ιστό της κοινότητας Κοιλανίου οι οποίες δυσκολεύουν την καθημερινότητα των κατοίκων της. Μέσα από παιχνίδι ρόλων συζητούν και προτείνουν μέτρα και δράσεις για την αναβίωση της κοινότητας.

Αναχώρηση και επιστροφή στο σχολείο

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ – ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

13:30 – 16:30 Επιστροφή στο ΚΠΕ – Δημιουργικές δραστηριότητες

Σε περίπτωση που επιλεγεί από την ομάδα το ολοήμερο πρόγραμμα (9:00πμ - 16:30μμ), οι μαθητές/μαθήτριες συνεχίζουν το πρόγραμμα με ανατροφοδοτικού τύπου δραστηριότητες όπως:

- Διερεύνηση και καταγραφή των φιλοπεριβαλλοντικών χαρακτηριστικών της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής στο ΚΠΕ Κοιλανίου.
- Δημιουργία μακέτας παραδοσιακής κατοικίας με έμφαση στα φιλοπεριβαλλοντικά χαρακτηριστικά της.
- Διαδικτυακή έρευνα σε ότι αφορά στη νομοθεσία, στη διατήρηση και στον τρόπο ανάδειξης/αξιοποίησης της παραδοσιακής κατοικίας.
- Έρευνα σχετική με τη βαφική παραδοσιακή τέχνη με λουλάκι.
- Εικαστική παρέμβαση με λουλάκι σε τοίχο μιας παραδοσιακής κατοικίας.
- Εικαστική παρέμβαση και ανάδειξη μιας εγκαταλελειμμένης παραδοσιακής κατοικίας.

- Μελέτη και παρουσίαση παραδοσιακών κατοικιών άλλων χωρών - Σύγκριση με την κυπριακή παραδοσιακή κατοικία.
- Έρευνα σχετική με τη ξερολιθική τέχνη και διασύνδεσή της με την παραδοσιακή αρχιτεκτονική.
- Συνέντευξη με τεχνίτη/τεχνίτρια της ξερολιθιάς με θέμα: «Ξερολιθικές κατασκευές στον δομικό ιστό των ορεινών κοινοτήτων».

Στο απογευματινό πρόγραμμα οι μαθητές/μαθήτριες έχουν μεσημεριανό διάλειμμα. Για τον σκοπό αυτόν μπορούν να έχουν μαζί τους μεσημεριανό φαγητό ή το σχολείο μπορεί να κάνει διευθετήσεις για να γευματίσουν σε εστιατόριο της περιοχής.

Συστήνεται όπως οι μαθητές/μαθήτριες:

- Έχουν φωτογραφική μηχανή ή βιντεοκάμερα.
- Έχουν μαζί τους κασετίνα στην οποία να υπάρχουν ψαλίδι, γόμα, μολύβια και χρώματα.
- Είναι κατάλληλα ντυμένοι/ντυμένες, με βάση τις καιρικές συνθήκες που επικρατούν κάθε φορά στην περιοχή.
- Έχουν μαζί τους παγούρι με νερό και δεκατιανό για να φάνε ή κάτι ελαφρύ να φάνε.
- Φορούν αθλητικά παπούτσια ή παπούτσια για περπάτημα.
- Τα φύλλα εργασίας, τα όργανα ή οποιοσδήποτε άλλος εξοπλισμός χρειάζεται για την εφαρμογή των προγραμμάτων, παρέχονται από το ΚΠΕ.